

## САДРЖАЈ

### ПРЕДГОВОР

7

### СТАРИ БИРОКРАТСКИ СТРОЈ – ТЕМЕЉ ДРЖАВНЕ УПРАВЕ

(Владимир Јовановић)

11

|                                                          |     |
|----------------------------------------------------------|-----|
| СТРУКТУРАЛНЕ ОСОБЕНОСТИ СРПСКЕ ДРЖАВЕ                    | 13  |
| ПРИНЦИПИ БИРОКРАТСКЕ УПРАВЕ                              | 25  |
| МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА КАО СТОЖЕР УКУПНОГ ПОРЕТКА  | 43  |
| УНУТАР МЕХАНИЗМА ЦЕНТРАЛНЕ АДМИНИСТРАЦИЈЕ                | 61  |
| ПРОСТОРНИ РАСПОРЕД И ЗНАЧАЈ ОКРУЖНИХ НАЧЕЛСТАВА          | 75  |
| СРЕСКА ПОЛИЦИЈА КАО КРИТИЧНА КАРИКА ПРОВИНЦИЈАЛНЕ УПРАВЕ | 87  |
| ОПШТИНА – СКРИВЕНИ САВЕЗНИК ДРЖАВЕ                       | 101 |
| РЕГЕНТИ, СУКМЕТИЦЕ И ДРУГЕ РЕЖИМСКЕ УДВОРИЦЕ             | 115 |
| ПРЕРАСТАЊЕ ПОЛИЦИЈСКЕ БИРОКРАТИЈЕ У ПАРТИЈСКУ ВОЈСКУ     | 127 |

### ДЕМОГРАФСКИ КАПАЦИТЕТИ

(Александра Вулетић)

141

|                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----|
| ФЕНОМЕН СТАНОВНИШТВА У 19. ВЕКУ                                             | 147 |
| Становништво као политички субјекат и објекат управљања                     | 147 |
| Рецепција феномена становништва у Србији                                    | 158 |
| › Овладавање становништвом                                                  | 158 |
| › Демографска статистика – нови извор знања о друштву                       | 160 |
| › Дискурс о становништву                                                    | 167 |
| › Пописи становништва – најважнија техника прикупљања демографских података | 173 |
| КРОЗ ПРИЗМУ ТЕОРИЈЕ(А)                                                      | 181 |
| Теорија (модел) демографске транзиције                                      | 181 |
| Теорија демографске транзиције у историјском контексту                      | 185 |
| Варијанте теорије демографске транзиције                                    | 188 |
| ДИНАМИКА СТАНОВНИШТВА                                                       | 193 |
| Густина насељености                                                         | 193 |
| Кретање становништва                                                        | 202 |
| › Укупно кретање                                                            | 202 |
| › Природно кретање                                                          | 207 |
| › Механичко кретање                                                         | 222 |
| › Кретање градског становништва                                             | 230 |
| Нупцијалитет                                                                | 235 |
| Брачни фертилитет                                                           | 248 |
| Расподела становништва према полу                                           | 255 |
| Расподела становништва према узрасту                                        | 268 |
| ДЕМОГРАФСКА НАПРЕГНУТОСТ                                                    | 283 |

|                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>„ЗЕМЉОРАДЊА ХРАЊЕНА КИШОМ“:</b>                                |     |
| <b>КАРАКТЕРИСТИКЕ РАЗВОЈА (ПОЉО)ПРИВРЕДЕ И АНАЛИЗА</b>            |     |
| <b>АГРАРНИХ ТЕХНИКА ОЧУВАЊА ПЛОДНОСТИ ЗЕМЉИШТА</b>                |     |
| <b>(Момир Самарџић)</b>                                           | 287 |
| <b>У ТРАГАЊУ ЗА КОНТЕКСТОМ</b>                                    | 295 |
| О антропогеографским оквирима привредног развоја:                 |     |
| педолошке карактеристике земљишта и процес дефорестације          | 295 |
| Структурне претпоставке привредне (не)развијености                | 304 |
| › <i>Достигнућа и ограничења привреде на европској периферији</i> |     |
| – <i>привреда Србије седамдесетих година 19. века</i>             | 305 |
| › <i>Сељачко друштво као аналитички концепт за разумевање</i>     |     |
| <i>пољопривреде у Србији у 19. веку</i>                           | 313 |
| Структурна трансформација пољопривреде и успон земљорадње         |     |
| – одговор сељачке економије на демографски притисак               | 321 |
| › <i>Земљораднички земљишни посед – континуитет</i>               |     |
| <i>ситнопоседништва</i>                                           | 322 |
| › <i>Структура земљорадничког земљишног поседа и врсте усева</i>  |     |
| – <i>између трансформације и континуитета</i>                     | 331 |
| <b>АГРАРНЕ ТЕХНИКЕ ОЧУВАЊА НИВОА ПЛОДНОСТИ</b>                    | 341 |
| Угар и плодоред – између земљорадничке теорије и праксе           | 344 |
| Ђубрење                                                           | 362 |
| › <i>О присутности ђубрења стајским ђубривом</i>                  | 362 |
| › <i>О могућностима прикупљања стајског ђубрива: нега стоке</i>   |     |
| <i>и присутност стајског узгоја</i>                               | 371 |
| Орање – типови оруђа и карактеристике орања као аграрне технике   | 387 |
| › <i>Оруђа за орање: типови и основне карактеристике</i>          | 389 |
| › <i>Статистички подаци као оквир за анализу:</i>                 |     |
| <i>попис рала и плугова из 1866.</i>                              | 402 |
| › <i>Гвоздени плуг: почетак продора савременијег оруђа</i>        | 415 |
| › <i>Теглећа марва као претпоставка коришћења оруђа за орање:</i> |     |
| <i>број и третман</i>                                             | 425 |
| › <i>Последице: о карактеристикама орања</i>                      | 440 |
| <b>АГРАРНЕ ТЕХНИКЕ ОЧУВАЊА ПЛОДНОСТИ ЗЕМЉИШТА – ПАРАДИГМА</b>     |     |
| <b>ФУНКЦИОНИСАЊА ЕГЗИСТЕНЦИЈАЛЕ ЗЕМЉОРАДЊЕ СЕЉАЧКОГ ДРУШТВА</b>   | 449 |
| <b>ЗАКЉУЧАК</b>                                                   | 455 |
| <b>SUMMARY</b>                                                    | 463 |
| <b>ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА</b>                                        | 469 |
| <b>РЕГИСТРИ</b>                                                   | 489 |